

APRENDRE A APRENDRE AMB E-PORTFOLIOS

Gràcia Adroher Tarrés i Joan Carol Tarrús

Objectiu

En un moment de reflexió personal sobre l'activitat professional com a docents, ens va portar a plantejar-nos la nostra pràctica diària a l'aula amb l'alumnat. I després de donar-hi moltes voltes vàrem acabar canviant la metodologia didàctica implicant molt activament a l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge a través dels projectes col.laboratius. Ens va costar un parell de cursos obtenir una versió estable d'aquesta metodologia, que encara dia a dia anem millorant. I no vàrem tardar gaire a replantejar-nos el sentit de l'avaluació de l'alumnat i a tenir la necessitat de trobar una resposta a aquest repte.

L'objectiu era, i encara és, el de dotar a l'alumnat d'una eina que li permeti fer una bona avaluació. En concret, les indicacions del Departament d'ensenyament diuen que *l'avaluació és un element essencial per aprendre, ja que l'alumnat que constata el seu progrés i sap regular-se està més preparat per avançar en els aprenentatges i per seguir aprenent*. Cal tenir molt present que aquesta eina no està pensada exclusivament per posar una qualificació a l'alumnat.

S'ha de ser molt curós i distingir entre avaluar i qualificar. Si som realistes sovint l'avaluació acaba essent la mitjana dels exàmens compensada una mica per l'actitud. I un cop posada la nota s'acaba tot el procés. En el nostre cas hem intentat que l'avaluació sigui una eina que té l'alumnat, amb l'objectiu d'aprendre, tal i com recomana el Departament.

Amb aquesta finalitat hem desenvolupat l'e-portfolio personal de l'alumnat. Aquesta eina fa una recopilació tant del *producte* com del *procés seguit* en les activitats d'aprenentatge. A partir d'aquest recull l'alumnat és capaç de *reflexionar*, buscar aspectes a millorar i fer plans de millora personals.

Desenvolupament

Entenem l'educació a partir de cinc pilars:

- Els continguts de les diferents àrees.
- Les habilitats comunicatives (escoltar, expressar-se i entendre).
- Les habilitats del treball col.laboratiu. La mirada cap a l'entorn i la societat.

- L'esperit emprenedor davant dels reptes. El foment de la creativitat.
- La capacitat de reflexionar sobre el camí seguit, per buscar aspectes a millorar i fer plans de millora.

Per fomentar aquestes habilitats es fa a partir del treball dels continguts de les diferents àrees. La metodologia és molt important ja que és bàsic que sigui motivadora. S'ha d'aconseguir que l'alumnat tingui ganes de desenvolupar les propostes que li fem. Si aconseguim aquesta predisposició segur que aprendrà molt més. Hi ha algunes claus que poden fer atractives les nostres propostes, i la majoria passen per posar a l'alumnat en el centre, fer que sigui significatiu per a ell, o potser li desperta la curiositat, o és un repte, o ha de fer servir aparells electrònics, el treball col.laboratiu, ...

Ja fa molts anys que fem servir la metodologia ABP (Aprentatge Basat en Projectes) col.laborativa. Es parteix d'una proposta oberta que es fa a l'alumnat, el qual l'ha de desenvolupar a partir del treball col.laboratiu. Al final l'ha d'explicar als altres grups de la classe. Arribat a aquest punt es plantejarà una situació en un altre context que l'alumnat haurà de resoldre fent servir el que ha après abans. Si ho aconsegueix ens indicarà que haurà interioritzat uns coneixements i unes habilitats.

Durant tot el procés es demana a l'alumnat que vagi fent el seu e-portfolio personal. Un eportfolio és un recull del treball que fa l'alumnat. Fins ara es feien servir les llibretes de paper, però la quantitat de producció digital que es genera fa necessari recollir-ho també en un suport digital (pàgina web). Cal afegir un element molt important a aquesta 'llibreta', el qual li permet reflexionar sobre el procés que ha seguit per aprendre i continuar aprenent. Però la introducció del e-portfolio s'ha de fer poc a poc. A partir d'una estructura inicial (el que fem i aprenem, i la part reflexiva) i comuna a tots els projectes, es van introduint apartats fins arribar a un disseny molt complet (mapes mentals, gravacions de les exposicions, ampliació dels temes tractats, ...).

Els e-portfolios és una pàgina web personal de cadascun dels alumnes. Han de ser públics i es comparteixen deixant l'enllaç en un fòrum de moodle. D'aquesta manera s'aconsegueix que tothom comparteixi amb els altres el seu treball i les seves reflexions.

Una opció a tenir en compte és la de treballar amb eines google. La facilitat amb la que es poden inserir a les pàgines web (google sites) els objectes del drive (presentacions, imatges, documents de text, dibuixos, vídeos de youtube, ...) i d'altres objectes encara que no siguin de google, permeten crear e-portfolios amb molta facilitat. La majoria d'aquests material el va generant l'alumnat documentant el procés i el resultat final. El telèfon mòbil personal de l'alumnat és una eina molt útil i amb moltes possibilitats.

El que es recull al e-portfolio és:

- El que fa i aprèn,
  - Presentació de d'objectes recollint el procés seguit i el producte final.
  - Teoria. Descoberta pel propi alumnat i recollida en format de mapa mental i explicacions.
  - Un exemple resolt en un altre context.
  - El tema dins del meu món (entendre el que passa a prop meu).
- Una reflexió del procés seguit:
  - Seguiment del pla de millora del projecte anterior.
  - Autoavaluació.
  - Aspecte a millorar.
  - Pla de millora de cares al següent projecte..
  - Anàlisi de la grabació de l'exposició destacant el que s'ha fet bé i el que encara s'ha de millorar.
  - Representació gràfica de les autoavaluacions per tal de poder visualitzar les millores durant el curs..

Avaluació

S'han provat e-portfolios amb alumnat de 1r d'ESO fins a 2n de BTX. L'experiència sempre ha estat positiva. Evidentment que cal una fase d'adaptació que s'ha de fer de mica en mica. En la fase inicial del curs l'alumnat ho veu com a una eina molt interessant ja que és personal, nou, dinàmic, ... A mesura que es va avançant i s'hi van afegint nous elements fins arribar a l'estructura sencera com s'ha comentat abans, es necessita més temps per tal de que l'alumnat els faci bé.

Al final de cada curs escolar es demana a l'alumnat que valori l'ús dels eportfolios. La majoria coincideix en dir que és una bona eina i que els ha aportat beneficis i resultats positius. Sobretot en la capacitat per continuar aprenent, i la de reflexionar sobre el camí seguit buscant-hi sempre millores.

Si parlem de dades a partir de les avaluacions anònimes de l'alumnat que usa e-portfolios per primera vegada, podem concloure que:

- El 89% quantifica positivament la capacitat de reflexió personal del treball fet per poder anar-lo millorant..
- El 75% prefereix la metodologia ABP col.laborativa i l'ús dels e-portfolios davant de la metodologia tradicional.

Les valoracions milloren quan l'alumnat continua treballant amb aquestes eines i amb aquesta metodologia.

Conclusions

La satisfacció demostrada per l'alumnat, i les evidències en el seu aprenentatge ens fan veure clar que l'eportfolio és una eina molt vàlida per a l'avaluació de l'alumnat.

Els procés que hem seguit ha estat llarg. Al començament desenvolupant la metodologia ABP col.laborativa. Al cap d'un temps veure clar que calia introduir els eportfolios per poder fer el procés d'avaluació. Però no hem arribat al final i encara estem fent millores contínuament.

Si algun docent vol entrar aquesta eina a l'aula, pot estar segur de que els resultats seran satisfactoris, però alhora que el camí serà llarg. És important anar introduint-lo pas a pas i poc a poc. Potser el primer que cal és donar-li l'ús d'eina per recollir el treball fet i els aspectes teòrics treballats. De mica en mica es pot demanar la reflexió sobre el procés seguit a partir d'una rúbrica molt senzilla i amb molt pocs ítems. I així anar fent fins aconseguir una versió estable per a la metodologia que cadascú fa servir dins l'aula.

Prospectiva

La doctora Hellen Barret analitza les fases d'implementació dels e-portfolios.

Eportfolio Phases of Implementation

Starting Out	Building On	Moving Forward
<ul style="list-style-type: none"> • Class Blog or Website • Student Blogs or Websites • Artefacts & Evidence collection based on major projects or units • Learners comment on Selection of Artefacts • Teacher Feedback & (Peer) Conferencing	<ul style="list-style-type: none"> • Mobile Apps to Record • Goal Setting & Reflection built in • Selection of Artefacts based on Learning Outcomes • Parent Involvement (goals, feedback) • Teacher Feedback & Feedforward • Student-led conferencing	<ul style="list-style-type: none"> • Inquiry Learning • Student Curated Eportfolios • Competency-based evidence • Schoolwide program • Mportfolios + eportfolios • Teacher, Parent, Learner feedback loop • Eportfolio based Exhibitions of learning

Vista aquesta gradació, i partint del moment on som ara, la següent fase és la d'aconseguir que hi hagi feedback amb: altres companys, el professorat, les famílies, ... Aquest fet faria interaccionar a l'alumnat amb altres personatges que l'ajudarien a reflexionar sobre el seu treball. Personatges propers i amb vincles afectius que aportarien millores en els compromisos adquirits en el seu procés d'aprenentatge.

Bibliografia

<http://electronicportfolios.org/portfolios.html> de Hellen Barrett

http://efoliointheuk.blogspot.com.es/2011_02_01_archive.html de Ray Tolley

<http://www.eportfolios.ac.uk/FDTL4?pid=49> ePortfolio 2004 Conference, La Rochelle

<http://www.e-portfolio.es/> Web amb indicacions i recursos per crear un eportfolio.

http://edutec.rediris.es/Revelec2/revelec30/articulos_n30_pdf/Edutec-e30_Gallego_Cacheir_Martin_Angel.pdf El eportfolio como estrategia de enseñanza y aprendizaje.